

Näkymätön lapsi

	Harjoitettavat osa-alueet
	Osaaminen
	Itsemääräämisoikeus
	Vaikuttavuus
X	Merkityksen kokeminen
X	Myönteinen minäkuva
	Yhteisöllisyys

Harjoituksen tavoite

Osallistujat ymmärtävät positiivisen palautteen merkityksen.

Harjoituksen suoritustapa ja osallistujien määrä

Suoritustapa Luokkatila tms.

Osallistujien määrä 1-12

Toimintaohje

Ohjaaja lukee tarinan Muumipeikosta ja näkymättömästä lapsesta. Kertomuksen jälkeen keskustellaan yhdessä siitä, mitä tarkoittaa olla "näkymätön" ja miten voi tulla takaisin "näkyväksi"? Lisäksi yhdessä voidaan keskustella siitä, miten tarina linkittyy omaan elämään.

Harjoituksen vaiheet ja ajoitus

Ohjeiden antaminen	5 minuuttia
Harjoituksen toteutus	15 minuuttia
Keskustelu ja arviointi	20 minuuttia

Yhteensä	40 minuuttia
----------	--------------

Tarvikkeet

Tove Janssonin tarina "Näkymätön lapsi" (Liite). Tarina on saatavana myös animaationa.

Harjoituksen tulos ja kokemuksen hyödyntäminen

Osallistujat refleктоivat omaa käyttäytymistään ja arvojaan tarinaan. Osallistujat löytävät keinoja vahvistaa itsetuntoa.

Harjoitus toimii parhaiten ryhmän kanssa, jonka jäsenet tuntevat entuudestaan toisensa hyvin ja ilmapiiri ryhmässä on turvallinen. Tarina voi nostaa pintaan voimakkaita tunteita ja muistoja. (Esimerkiksi voi tuntea, että on jollekulle anteeksipyyntöön velkaa tai halua muuttaa omaa käytöstään). Tunteiden prosessointiin on hyvä varata riittävästi aikaa.

Harjoituksen tekijät: Riina Karvonen ja Sanna Häkkinä, Ammattiopisto Luovi

Liite: Tove Jansson; Muumipeikko ja näkymätön lapsi

Kertomus näkymättömästä lapsesta

Oli pimeä ja sateinen ilta. Muumiperhe oli kokoontunut keittiön pöydän ympärille. He puhdistivat yhdessä metsästä poimimiaan sieniä. Silloin joku koputti ikkunaan.

Pian ovesta astui sisään heidän ystävänsä Tuu-tikki. Hän ravisti veden sadetakistaan. "Tule sinäkin vain!" Tuu-tikki huusi jollekin ja piti ovea auki. "Kuka sinulla on mukanas?" Muumipeikko kysyi. "Hänen nimensä on Ninnin, Tuu-tikki vastasi. Tuu-tikki odotti, että Ninni astuisi sisään. Ninni ei kuitenkaan tullut. "Lapsi on hyvin ujo" selitti Tuu-tikki. "Eikö hän kastu ulkona?" Muumimamma ihmetteli. "Ehkä se ei haittaa Ninniä, koska hän on näkymätön." sanoi Tuu-tikki. Muumit näyttivät hämmästyneiltä. "Jos jonkun säikäyttää liian monta kertaa, hän muuttuu näkymättömäksi." selitti Tuu-tikki. "Ninniä pelotteli täti, joka oli ottanut hänet luokseen asumaan. Se täti oli kauhea. Hän puhui aina Ninnille yhtä epäystävällisesti. Ninni alkoi muuttua aina vain haaleammaksi. Lopulta hän katosi kokonaan. Silloin täti antoi Ninnin minulle. Hän sanoi, ettei voinut pitää huolta sukulaisista, joita ei edes nähnyt. Nyt minä toin hänet tänne. Te saatte tehdä hänet uudestaan näkyväksi." Tuu-tikki sanoi.

Muumit katsoivat Tuu-tikkia. Kuului vain sateen ropinaa. "Puhuuko Ninni?" Muumipappa kysyi. "Ei, mutta täti satoi Ninnin kaulaan kellon. Sen kilinästä tietää, missä hän milloinkin on." Tuu-tikki kutsui taas Ninniä. "Ninni!" hän huusi. Pimeydestä alkoi kuulua kilinää. Pian oven luona näkyi ilmassa roikkuva pieni kello. Siinä Ninnin täytyi olla. "Tässä on uusi perheesi. Joskus he ovat vähän hupsuja, mutta muuten oikein mukavia, Tuu-tikki kertoi Ninnille. "Tulen joku päivä katsomaan, miten täällä sujuu. Nyt minun täytyy mennä." Tuu-tikki sanoi. Sitten hän avasi oven ja lähti ulos sateeseen.

Kun Tuu-tikki oli mennyt, tuli hetkeksi hiljaista. "Antakaa lapselle tuoli." Muumipappa kehotti lopulta. Ninni istui tuolille. Perhe tuijotti tyhjää tuolia ja sen päällä leijuvaa kelloa. Hetken kuluttua yksi sieni kohosi kuin itsestään ilmaan pöydällä olevasta korista. Näkymättömät kädet poistivat mullan sienen päältä. Sitten sieni siirtyi ilmassa kulhoon. "Onpa jännittävää!" sanoi Myy innoissaan. "Voisitteko te keksiä, miten Ninnin saisi tehtyä uudestaan näkyväksi? Olisiko lääkäristä apua?" Muumipappa pohti huolissaan. Muumimamma katsoi lasta. "Jos hän vaikka haluaa olla jonkin aikaa näkymätön, koska on niin ujo. Ehkä Ninnin on parasta vain antaa olla rauhassa" hän sanoi hellästi.

Muumimamma sijasi Ninnille vuoteen yläkertaan. Aamulla hän saisi nukkua niin pitkään kuin halusi. Kun Ninni nukkui Muumimamma selaili isoäidin vanhoja papereita. Isoäiti oli kirjoittanut muistiin ohjeita erilaisille kotilääkkeille. Viimein Muumimamma löysi sen reseptin, jota etsi. "Lääke näkymättömyyteen" luki sivun reunassa. Muumimamma ryhtyi heti valmistamaan Ninnille lääkettä. Seuraava aamu oli kaunis. Vaikka illalla oli satanut, nyt aurinko paistoi lämpimästi.

Muumipeikko odotti alakerrassa, että Ninni heräisi. Viimein hän näki pienen kellon liikkuvan portaita alas. Mutta ei siinä vielä kaikki: portailla näkyivät myös Ninnin varpaat! Muumipeikko katseli piilosta, kuinka varpaat menivät keittiöön. Nyt Ninni joi kahvia. Kuppi nousi ja laskeutui ilmassa aivan kuin itsestään. Sitten kuppi pestiin, ja se leijui takaisin kaappiin. Ninni oli lapsi, joka rakasti järjestystä.

Muumipeikko juoksi ulos: "Äiti! Ninnin varpaat näkyvät!" Muumimamma hymyili. "Annoin Ninnille isoäidin lääkettä. Lääke alkaa tehota, hän sanoi tyytyväisenä." "Mainiota! Vielä kun hänen kasvonsa näkyisivät, hänen kanssaan olisi paljon mukavampi jutella" totesi Muumipappa. "Hiljaa" varoitti Muumimamma. Nurmikolla heidän lähellään seisoivat pienet jalat. Ninni oli tullut puutarhaan. "Hei Ninni!" huusi Myy. "Milloin näytät naamasi? Olet varmasti aika ruma, kun sinun pitää piilotella sitä!"

"Älä viitsi olla ilkeä." Muumipeikko sanoi Myylle. Sitten hän katsoi Ninniä. "Älä välitä pikku Myystä. Hän on aina tuollainen. Ja unohda se kamala täti. Täällä sinä olet turvassa." Ninnin jalat alkoivat taas häipyä näkyvistä. Muumimammaa harmitti: "Kultasen älä ole hölmö. Kai tajuat, ettei lasta saa muistuttaa siitä tädistä." Muumimamma sanoi Muumipeikolle.

Aamupäivän ajan koko perhe poimi yhdessä omenia. Kun kaikki omenat oli kerätty, Muumipappa kantoi puutarhaan omenamyllyn ja hillopurkkeja. Myllyn avulla omenista tehtäisiin hienoa sosetta. Muumipeikko pyöritti myllyä ja hienonsi sillä omenia. Muumimamma täytti purkkeja ja Muumipappa kantoi niitä pois. Äkkiä kuului lasin helinää. Yksi purkki oli hajonnut. Hajonneen purkin vieressä olivat Ninnin jalat. Hän oli pudottanut purkin. Nopeasti jalat haalistuivat ja hävisivät näkyvistä. Muumimamma lohdutti Ninniä. "Se oli juuri se purkki, jonka aina annamme kimalaisille. Nyt kenenkään ei tarvitse kantaa sitä niitylle. Ninnin varpaat ilmestyivät jälleen näkyviin. Nyt niiden yläpuolella näkyi myös kaksi kapeaa säärtä ja hieman ruskeaa hametta. "Minä näen hänen säärensä!" riemastui Muumipeikko. "Hän alkaa toipua" totesi Pikku-Myy. Muumimamma nyökkäsi tyytyväisenä itsekseen. Isoäidin neuvoma lääke oli selvästi ollut avuksi.

Pikku Myy huomasi jotain: "Voihan mörkö! Miksi Ninnillä on päällään noin ruma ruskea mekko?" hän ihmetteli. Muumimamma päätti, että hän voisi tehdä sillekin asialle jotain. Ninni seurasi muita koko päivän. Kaikki tottuivat pian kelloon, joka kulki heidän perässään. Illalla ennen nukkumaan menoa Muumimamma otti esiin kauniin punaisen kankaan. Siitä hän ompeli Ninnille pienen punaisen mekon. Seuraavan aamuna Ninni tuli alakertaan syömään aamiaista uusi mekko päällään. Hän näkyi jo kaulaan saakka. "Kiitoksia paljon." Ninni sanoi Muumimammalle. Kaikki yllättyivät suuresti, kun he kuulsivat Ninnin sanovan jotain. He näyttivät niin ällistyneiltä, että Myytä alkoi naurattaa. "Hyvä, että olet alkanut puhua. Osaatko jonkin kivan leikin?" hän kysyi Ninniltä. "En ole koskaan leikkinyt." Ninni vastasi hennolla äänellä. Muumipeikko oli innoissaan. Hän päätti opettaa Ninnille kaikki leikit, jotka osasi. Kun aamiainen oli syöty, lapset lähtivät yhdessä joelle. Nyt leikkiminen voisi alkaa! Silloin muut huomasivat jotain harmilista: Ninni oli aivan mahdoton. Hän ei kerta kaikkiaan osannut leikkiä mitään. Ninni oli aivan liian kohtelias. Toiset riehuivat ja pitivät yhdessä hauskaa, mutta Ninni pysyi vakavana. Lopuksi Ninni niiasi syvään. "Tämä on ollut oikein hauskaa." hän sanoi muille totisena. Toisista kuitenkin tuntui, että Ninni sanoi sen vain ollakseen heille mieliksi. Pikku Myytä alkoi suuttuttaa. "Juokse nyt edes vähän! Vai etkö osaa edes juosta?" Hän huusi Ninnille. Ninni juoksi tottelevaisesti. Sitten hän seisoj jälleen hiljaa paikallaan. Myy hermostui tosissaan. "Odotatko sinä kiitoksia, vai miksi oikein seisot siinä? etkö osaa tehdä mitään, ellei sinua käsketä? Annanko sinulle selkään?" "Älä anna." Piipitti Ninnin. "Ei hän osaa leikkiä." Sanoi Muumipeikko nolona. Pikku myy oli eri mieltä. "Hän ei osaa suuttua. Se hänessä on vikana!" Myy meni aivan Ninnin eteen. "Kuule" hän sanoi uhkaavasti. Et saa ikinä kasvoja, ellet opi tappelemaan. Usko minua." "Uskon minä" Ninni myönsi. Hän astui varovasti kauemmas pikku Myystä.

Ei se siitä tullut paremmaksi. Ninni ei oppinut leikkimään. Hän ei edes pitänyt hauskojen juttujen kertomisesta. Ninni ei koskaan nauranut. Muiden mielestä se oli masentavaa. Niinpä he päättivät jättää Ninnin omiin oloihinsa. Päivät kuluivat, mutta Ninnin kasvot eivät vain tulleet näkyviin. Kaikki tottuivat siihen, että Ninni kulki aina Muumimamman perässä. Hänen punainen mekkonsa seurasi Muumimammaa joka paikkaan. Kun mikään ei enää muuttunut, Muumimamma päätti lopettaa lääkkeen antamisen Ninnille. "Eiköhän Ninni pärjää, vaikka hänen päänsä ei näy. Nyt jokainen voi kuvitella hänet sen näköiseksi kuin haluaa", totesi Muumimamma viimein.

Eräänä päivänä Muumiperhe lähti yhdessä rantaan. Vene piti vetää vedestä rannalle talven ajaksi. Ninni seurasi heitä. Kun tultiin rantaan, hän pysähtyi äkkiä. Sitten hän heittäytyi vatsalleen hiekkaan ja

alkoi valittaa ääneen. "Mikä häntä vaivaa? Pelkääkö hän jotain?" Muumipappa kysyi. "Ehkä Ninni ei ole nähnyt ennen merta," vastasi Muumimamma. Muumimamma kumartui alas ja kuiskaili Ninnin kanssa. "Ninnin mielestä meri on aivan liian suuri." Muumimamma selitti muille. "Kaikista hölmöistä lapsista..." aloitti pikku Myy. Muumimamma katsoi pikku Myytä ankarasti. "Itse voit olla hölmö. Vedä nyt vain venettä," hän sanoi. Tuu-tikki tuli auttamaan heitä. Lopulta he saivat kiskottua veneen rannalle. Ninni oli jo uskaltanut mennä vedenrajaan asti. Muumimamma istui laiturille ja katseli veteen. "Hyi sentään, miten kylmältä se näyttää!" "Pitkään aikaan ei ole tapahtunut mitään jännittävää." Muumimamma lisäsi. Hän haukotteli hieman. Muumipappa kuuli, mitä Muumimamma sanoi. Hän iski silmää lapsille. Sitten hän virnisti leveästi ja lähti hiipimään laituria pitkin Muumimamman taakse. Muumipappa teeskenteli, että aikoi heittää Muumimamman veteen. Ei hän oikeasti aikonut tehdä mitään sellaista. Muumipappa halusi vain hieman huvittaa lapsia. Ennen kuin hän ehti perille, jokin punainen syöksyi nopeasti laiturin poikki. Se oli Ninni. Muumipappa kiljaisi ääneen. Hänen hattunsa putosi veteen. Ninni oli iskenyt pienet terävät hampaansa kiinni hänen häntäänsä. Myy oli riemuissaan. "Hyvä, hyvä, Ninni! Minäkään en olisi osannut paremmin!" Ninni seiso laiturilla. Punaisen tukan alta näkyivät pienet vihaiset kasvot. "Uskallapas vain heittää Muumimamma kylmään mereen!" Hän sähisi Muumipapalle. "Hän näkyy, hän näkyy! Ja hän on oikein suloinen!" Muumipeikko iloitsi. Muumipappa tutki häntäänsä. "Vai, että vielä suloinen! Huonosti kasvatettu hän ainakin on," isä puhisi vihaisena. Muumipappa yritti nostaa hattuaan merestä. Mutta lahuri oli liukas. Muumipapan jalka lipesi ja hän tipahti mereen. Muumipappa nousi seisomaan aivan litimärkänä. Hänen korvansa olivat täynnä mutaa. "Voi miten hauskaa! Miten ihmeellistä!" riemuitsi Ninni. Hän nauroi niin kovasti, että koko lahuri tärisi. Tuu-tikki näytti hämmästyneeltä. "En ole koskaan aikaisemmin kuullut Ninnin nauravan! Te olette tehneet hänestä pahemman kuin pikku Myy. Mutta tärkeintä on, että hän taas näkyy. "Se on kokonaan isoäidin lääkkeen ansiota," totesi Muumimamma. Osansa taisi kuitenkin olla myös Muumimamman hellällä huolenpidolla.